

ΓΝΩΜΗ της Ο.Κ.Ε.

“Παγκοσμιοποίηση του εμπορίου στο
πλαίσιο του Π.Ο.Ε.”

Αθήνα, 17 Οκτωβρίου 2000

Διαδικασία

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος ανέλαβε την έκδοση Γνώμης, σχετικά με το θέμα της "Παγκοσμιοποίησης" με βάση το άρθρο 4 του Ν. 2232/1994, σύμφωνα με το οποίο "η Ο.Κ.Ε. μπορεί με δική της πρωτοβουλία να εκφράζει γνώμη για άλλα θέματα κοινωνικοοικονομικής πολιτικής".

Η σχετική απόφαση ελήφθη από την Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. στις 20 Ιουλίου 2000 και ορίστηκε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους κ.κ. **Δημήτριο Κυριαζή, Δημήτριο Πολίτη, Νικόλαο Λιόλιο, Νικόλαο Χασιώτη, Αναστάσιο Δεληγιάννη** και **Νικόλαο Γιατράκο**.

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο κ. **Δ. Κυριαζής**. Στην Επιτροπή Εργασίας συμμετείχαν οι Εμπειρογνώμονες κ. **Αντώνιος Τορτοπίδης** και κα **Τζένη**

Παναγιωτοπούλου-Κολυβά. Τον επιστημονικό συντονισμό είχε ο Επιστημονικός Συνεργάτης της Ο.Κ.Ε. **Δρ. Αθανάσιος Παπαϊωάννου**.

Η Επιτροπή Εργασίας άρχισε τις εργασίες της την 8η Αυγούστου 2000 και τις ολοκλήρωσε σε τρεις συνεδριάσεις, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια σε δύο συνεδριάσεις, στις 9/10/2000 και στις 16/10/2000.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., στην οποία εισηγητές ήταν οι κ.κ. **Ν. Χασιώτης** και **Α. Δεληγιάννης**, αφού ολοκλήρωσε την συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της 17ης Οκτωβρίου 2000, διατύπωσε την υπ' αριθ. **45η ΓΝΩΜΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ**.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.) μετέχει στην Παγκόσμια Ένωση Οικονομικών και Κοινωνικών Συμβουλίων και Παρεμφερών Θεσμών (στο εξής "η Ένωση") η οποία ιδρύθηκε το 1999 και αποσκοπεί στην ενίσχυση της συνεργασίας και της κατανόησης μεταξύ των κοινωνικών εταίρων από διαφορετικές χώρες και εντέλει στην προώθηση της οικονομικής συνεργασίας και των ειρηνικών σχέσεων μεταξύ των λαών. Σήμερα, η Ένωση αριθμεί 27 τακτικά και 4 συνδεδεμένα μέλη και διοικείται από 12μελές Διοικητικό Συμβούλιο στο οποίο έχει εκλεγεί και η Ο.Κ.Ε. της Ελλάδος.

Κατά την πρόσφατη σύνοδο της Ολομέλειας της Ένωσης (Γκαμπόν, 10-

11.7.2000), συζητήθηκε ένα κείμενο εργασίας (ανεπίσημη μετάφρασή του στα ελληνικά παρατίθεται στο τέλος της Γνώμης αυτής), με θέμα την Παγκοσμιοποίηση του Εμπορίου στο πλαίσιο του Π.Ο.Ε. και τις συνέπειές της, καθώς και το ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι ανά τον κόσμο κοινωνικοί εταίροι στη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης. Η παρούσα γνώμη αποτελεί τη συμβολή της ελληνικής Ο.Κ.Ε. στην τελική διαμόρφωση του κειμένου αυτού και δεν συνιστά μία σφαιρική τοποθέτησή της στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, θέμα για το οποίο η Ο.Κ.Ε. επιφυλάσσεται να εκφρασθεί στο προσεχές μέλλον.

Α. Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΓΕΝΙΚΑ

Η παγκοσμιοποίηση ως όρος χρησιμοποιείται για να χαρακτηρίσει εξελίξεις που κυμαίνονται σε δύο επίπεδα, το οικονομικό και το θεσμικό επίπεδο.

1. Η παγκοσμιοποίηση σε οικονομικό επίπεδο: δεν είναι εύκολο να αποδοθεί με ένα περιεκτικό ορισμό για την παγκοσμιοποίηση ως οικονομικό φαινόμενο και όσοι έχουν δοθεί έως σήμερα δεν αποδίδουν πλήρως την εικόνα. Για τις ανάγκες όμως αυτής της Γνώμης θα υιοθετήσουμε τον ορισμό που έδωσε το 1996 ο Γενικός Γραμματέας της Συνδιάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη

(UNCTAD) κ. R. Ricuperro, σύμφωνα με τον οποίο, παγκοσμιοποίηση είναι "μια διαδικασία με την οποία οι παραγωγοί και οι επενδυτές συμπεριφέρονται ολοένα και περισσότερο σαν να είναι η παγκόσμια οικονομία μία ενιαία αγορά και ζώνη παραγωγής με περιφερειακούς και εθνικούς υποτομείς, παρά σαν ένα σύνολο εθνικών οικονομιών που συνδέονται με εισροές εμπορίου και επενδύσεων".¹

Για να έχουμε όμως μια πληρέστερη εικόνα θα πρέπει να επισημάνουμε τις επί μέρους παραμέτρους της παγκοσμιοποίησης ως οικονομικού φαινομένου, συνοδευόμε-

¹ Globalization and Liberalization : Development in the face of two powerful currents, Report of the Secretary General to the ninth session of the United Nations Conference on Trade and Development (United Nations, New York and Geneva, 1996), σελ. 6.

νου από κοινωνικές αλληλεξαρτήσεις και επιπτώσεις :

α. Η τεράστια αύξηση των παγκοσμίων οικονομικών συναλλαγών, οι οποίες διεξάγονται με πολύ μεγάλη πλέον ταχύτητα και ανεξαρτήτως της απόστασης που γεωγραφικά χωρίζει τους συναλλασσομένους. Η ταχύτατη μάλιστα αυτή εξέλιξη συχνά προηγείται, κατά την τελευταία τουλάχιστον δεκαετία, της αντίστοιχης θεσμικής ρύθμισης.

β. Η αύξηση της αλληλεξάρτησης των οικονομιών ακόμη και εάν δεν υπάρχει απευθείας διασύνδεση μεταξύ τους. Αυτή η παράμετρος έγινε συχνά αισθητή και από τους απλούς πολίτες κατά την τελευταία πενταετία : χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις των διεθνών οικονομικών κρίσεων που ξέσπασαν λόγω των οικονομικών προβλημάτων σε χώρες όπως η Λατινική Αμερική, η Ρωσία, οι χώρες της Ν.Α. Ασίας.

γ. Η αύξηση του μεγέθους των επιχειρήσεων και η ανεξαρτητοποίησή τους από συγκεκριμένες εθνικές έδρες. Αν και το φαινόμενο αυτό είναι μία γνωστή από χρόνια εξέλιξη μέσα στο πλαίσιο της οικονομίας της αγοράς, στην εποχή μας έχει λάβει ακόμα μεγαλύτερες διαστάσεις. Μάλιστα, το φαινόμενο αυτό έχει καταλάβει πλέον και παραδοσιακούς τομείς, όπως η γεωργία με τη διαρκώς αυξανόμενη συγκέντρωση στην παραγωγή των αγροτικών πρώτων υλών και στη διανομή και διακίνηση των αγροτοδιατροφικών προϊόντων.

δ. Η τάση περιορισμού της δυνατότητας των εθνικών κυβερνήσεων να επηρεάζουν τις οικονομικές εξελίξεις στις χώρες τους.

ε. Η ταχύτατη τεχνολογική εξέλιξη που διευρύνει το χάσμα μεταξύ των χωρών που μετέχουν ενεργά σε αυτήν και των υπολοίπων.

στ. Η, μέσω της τηλεόρασης, δημιουργία παγκοσμίων πολιτιστικών προτύπων που υ-

περβαίνουν τις εθνικές παραδόσεις και αμβλύνουν ιδιαιτερότητες σχεδόν σε κάθε έκφανση της ζωής των λαών.

ζ. Η αυξανόμενη αλληλεξάρτηση των διεθνών περιβαλλοντικών πολιτικών και δεσμεύσεων με τις προϋποθέσεις άσκησης οικονομικής/αναπτυξιακής δραστηριότητας.

2. Η παγκοσμιοποίηση σε θεσμικό επίπεδο: Η παγκοσμιοποίηση δεν αποτελεί μόνο μια οικονομική/κοινωνική εξέλιξη. Συνοδεύθηκε και από μία σημαντική θεσμική εξέλιξη η οποία μάλιστα, για να ακριβολογούμε, άρχισε πολύ πριν ενταθεί η οικονομική πτυχή της παγκοσμιοποίησης : τη σταδιακή διαμόρφωση ενός θεσμικού πλαισίου που διευκόλυνε τις διεθνείς συναλλαγές. Από το 1948, στο πλαίσιο της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου, της ευρύτερα γνωστής ως GATT (the General Agreement on Tariffs and Trade) και μέσα από διαδοχικές συνδιασκέψεις, αίρονται σταδιακά διάφοροι "περιορισμοί" στη διακίνηση των προϊόντων μεταξύ των χωρών. Ο Γύρος της Ουρουγουάης που άρχισε το 1986 και ολοκληρώθηκε το 1994 αποτέλεσε σημαντικό σταθμό στη θεσμική προώθηση της παγκοσμιοποίησης του εμπορίου, καθώς επεξέτεινε την αρχή της ελευθερίας του εμπορίου και στη γεωργία, τις υπηρεσίες, την κλωστοϋφαντουργία και την πνευματική ιδιοκτησία. Παράλληλα, όπως αποφασίσθηκε σε αυτό το Γύρο, ιδρύθηκε την 1η Ιανουαρίου του 1995 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου με σκοπό να θεσπίζει και να βελτιώνει του κανόνες εμπορικής συνεργασίας μεταξύ των μελών του και να διευθετεί τις εμπορικές διαφορές μεταξύ τους.

Ο νέος αυτός Οργανισμός γρήγορα αποτέλεσε στόχο μιας έντονης αντίδρασης από πολλές ομάδες πολιτών σε διάφορες χώρες. Οι μετέχοντες σε αυτές τις αντιδρά-

σεις δεν έχουν κοινά χαρακτηριστικά καθώς προέρχονται από διαφορετικές επαγγελματικές ομάδες, καλύπτουν ευρύτατο πολιτικό-ιδεολογικό φάσμα και περιλαμβάνουν οργανώσεις με εντελώς διαφορετικούς στόχους. Παρά τα διαφορετικά χαρακτηριστικά και αφετηρίες, είναι βέβαιο ότι σε όλους όσους αντιδρούν υπάρχει ένα κοινό σημείο : η αντίδραση όχι απλώς στις

"νομοθετικές" πρωτοβουλίες του Π.Ο.Ε. αλλά και σε αυτό που ευρύτερα συμβολίζει, δηλαδή η υπέρβαση των εθνικών συνόρων στον τομέα του οικονομικού ανταγωνισμού και εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών και η διεξαγωγή του οικονομικού γίγνεσθαι με όρους που ξεφεύγουν από τα μέχρι τώρα γνωστά για πολλές εθνικές οικονομίες ή επί μέρους οικονομικούς κλάδους.

Β. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε. ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η Ελλάδα είναι χώρα που έχει ενταχθεί στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και αντιμετωπίζει τόσο τις προοπτικές που διανοίγονται όσο και τις συνέπειες που το συνοδεύουν. Ο διάλογος όμως στη χώρα μας για το θέμα αυτό δεν έχει λάβει τη δημοσιότητα που θα έπρεπε ενώ, όποτε τίθεται το θέμα, τίθεται με μια τέτοια ιδεολογική και φιλοσοφική φόρτιση ώστε κινδυνεύει να χαθεί η ουσία. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η παγκοσμιοποίηση αποτελεί μία εξέλιξη που δημιουργεί σοβαρές απειλές αλλά διανοίγει και σημαντικές δυνατότητες για την οικονομική και κοινωνική κατάσταση των χωρών που μετέχουν σε αυτή.

Για να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες αυτές αλλά και να μειωθούν οι απειλές θα πρέπει να συντρέξουν οι εξής προϋποθέσεις :

α. Η παγκοσμιοποίηση πρέπει να είναι αμφίπλευρη. Με άλλα λόγια, θα πρέπει να υπάρχουν οι στοιχειώδεις συνθήκες λειτουργίας του ελεύθερου και θεμιτού "ανταγωνισμού" στην παγκόσμια αγορά, πράγμα που προϋποθέτει ότι οι λιγότερο αναπτυγμένες χώρες θα μπορούν να μετάσχουν στην παραγωγική διαδικασία. Αυτό προϋποθέτει την άμβλυνση του προβλήματος των χρεών των χωρών του Τρίτου Κόσμου με τη δημιουργία συνθηκών υγιούς ανάπτυξης σε αυτές. Σε διαφορετική περίπτωση, η παγκοσμιοποίηση θα σημαίνει τη μονόπλευρη δυνατότητα των εταιριών που προέρχονται από αναπτυγμένα κράτη να εισέρχονται στην εγχώρια αγορά των λιγότερο αναπτυγμένων κρατών, ενώ η αντίστροφη λειτουργία θα είναι ένα απλό θεωρητικό κατασκεύασμα. Ιδιαίτερα θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για τη δημιουργία συνθηκών ενεργητικής συμμετοχής των λιγότερο αναπτυγμένων κρατών στη διαδικασία της πα-

γκοσμιοποίησης. Αυτό δεν είναι μόνο ζήτημα δικαιοσύνης αλλά θα λειτουργήσει προς όφελος και των ήδη αναπτυγμένων κρατών, καθώς θα συμβάλει στη μείωση των διεθνών κρίσεων (οικονομικών και ενίοτε πολεμικών) και θα δημιουργήσει συνθήκες ισορροπίας για την καλύτερη ανάπτυξη του παγκόσμιου οικονομικού γίγνεσθαι.

Δεν παραγνωρίζεται η τεράστια δυσκολία που υπάρχει στο θέμα της άμβλυνσης του προβλήματος του χρέους των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών. Είναι βέβαιο ότι μία τέτοια διαδικασία θα πρέπει να περάσει μέσα από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Παγκόσμια Τράπεζα, θεσμοί οι οποίοι ακόμη δεν έχουν προσαρμοσθεί στις συνθήκες της νέας μονο-πολικής παγκόσμιας πραγματικότητας. Προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να δραστηριοποιηθεί τόσο ο Ο.Η.Ε. όσο και η Ευρωπαϊκή Ένωση.

β. Πέραν του δημόσιου χρέους των χωρών αυτών, πρέπει να αντιμετωπισθεί και **το θέμα της υποδομής**. Η νέα τεχνολογία δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής σε χώρες που στερούνται στοιχειώδους υποδομής και σε τμήματα του πληθυσμού που δεν έχουν τα απαραίτητα εφόδια, παιδεία και τεχνογνωσία για να συμμετάσχουν. Τέτοιες περιοχές και τμήματα πληθυσμού πρέπει να υποβοηθηθούν, ώστε να καλύψουν την υστέρηση εκκίνησης.

γ. Η παγκοσμιοποίηση πρέπει να είναι **πράγματι οικουμενική**. Ασχέτως των θετικών και αρνητικών πτυχών που παρουσιάζει για τους λαούς που μετέχουν σε αυτή, η παγκοσμιοποίηση έχει ακόμη δυσμενέστερες επιπτώσεις για όσους αποκλείονται από αυτήν. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να μην υπάρχουν αποκλεισμοί που συνήθως επιβάλλονται από τις ισχυρότερες χώρες με μη οικονομικά κριτήρια και θα πρέπει μία

χώρα, εφ' όσον το επιθυμεί και αποδέχεται τις αρχές και τους κανόνες του Π.Ο.Ε., να μπορεί να μετέχει στην παγκοσμιοποίηση. Σε μία διαδικασία που κυριαρχείται από τη φιλοσοφία της αγοράς, αποτελεί αντίφαση ο αποκλεισμός παραγωγικών δυνάμεων με κριτήρια που αφορούν τις διεθνείς πολιτικές σχέσεις.

δ. Το δημιουργούμενο θεσμικό πλαίσιο δεν θα πρέπει να περιορισθεί στη διευκόλυνση της οικονομικής πτυχής της παγκοσμιοποίησης. Θα πρέπει να επεκταθεί και σε δύο τομείς που μέχρι σήμερα δεν έχουν τύχει κατάλληλης αντιμετώπισης: την εργασία και το περιβάλλον.

• **Στις εργασιακές σχέσεις,** η παγκοσμιοποίηση, με τη διάδοση των τεχνολογικών εφαρμογών στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες μπορεί να οδηγήσει, σε μία πρώτη τουλάχιστον φάση, σε αύξηση της ανεργίας. Αυτή με τη σειρά της, αυξάνει το μεταναστευτικό ρεύμα που δημιουργείται προς τις περισσότερο αναπτυγμένες χώρες και εντείνει τις πιέσεις στο εγχώριο εργατικό δυναμικό των αναπτυγμένων κρατών. Θα πρέπει να υπάρξει διάλογος μεταξύ των αναπτυγμένων και μη χωρών, ώστε να αυξηθεί η ροή των πληροφοριών σχετικά με τις περιοχές και τις ειδικότητες, όπου πράγματι υπάρχει ζήτηση εργατικού δυναμικού. Σε κάθε περίπτωση, η παγκοσμιοποίηση δημιουργεί το υπόβαθρο εκείνο που επιτρέπει τη θέσπιση ενιαίων ελάχιστων προδιαγραφών προστασίας του εργατικού δυναμικού, ενός πλαισίου δηλαδή που, απελευθερωμένο από την πίεση του ανταγωνισμού, θα μπορεί να αμβλύνει (χωρίς βέβαια και να άρει) τις επιπτώσεις του παράγοντα κόστος εργασίας στην επιλογή τόπου επένδυσης. Η θέσπιση διεθνών προδιαγραφών προστασίας των εργαζομένων είναι βέβαια έργο της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας της οποίας ο δημιουργικός αλλά και ο ελεγκτικός ρόλος θα πρέπει

να αναβαθμισθεί. Παράλληλα, θα πρέπει να επιδιωχθεί η συνοχή μεταξύ των πολιτικών του Π.Ο.Ε. και της Δ.Ο.Ε.

• **Ως προς το περιβάλλον,** η κατάσταση έχει φθάσει στα όρια του συναγερμού. Η τεράστια αύξηση των συναλλαγών έχει οδηγήσει σε αύξηση των κάθε είδους μεταφορών (αεροπορικές, θαλάσσιες και χερσαίες) με σημαντικότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον. Ομοίως, η επέκταση της εκβιομηχάνισης σε ολοένα περισσότερες περιοχές του πλανήτη και η μη ελεγχόμενη εκπομπή του διοξειδίου του άνθρακα μολύνει με ρυθμό γεωμετρικά αυξανόμενο τη γήινη ατμόσφαιρα. Παράλληλα, η αύξηση του καταναλωτισμού στις δυτικές χώρες, καθώς και του εξωτικού τουρισμού σε συνδυασμό με την προϊούσα φτώχεια στις μη αναπτυγμένες χώρες οδηγεί σε ολοένα αυξανόμενη εκμετάλλευση των παγκόσμιων φυσικών πόρων (αποψίλωση των δασών, αλιεία κ.λπ.) σε βάρος της παγκόσμιας περιβαλλοντικής ισορροπίας. Τέλος, δεν πρέπει να παραβλέπονται και οι επιπτώσεις της παγκόσμιας αύξησης του τουρισμού (συνέπεια της παγκοσμιοποίησης), που οδηγεί στη μείωση των παρθένων περιοχών της γης. Τα ζητήματα αυτά θα πρέπει να αντιμετωπισθούν άμεσα στο πλαίσιο των οργάνων του Ο.Η.Ε. γιατί οι επιπτώσεις τους αφορούν όλα τα κράτη, ανεξαρτήτως βαθμού ανάπτυξης και ευημερίας.

• **ε. Το διεθνές θεσμικό πλαίσιο θα πρέπει όμως να διασφαλίσει και την ελευθερία του ανταγωνισμού.** Η μεγέθυνση των επιχειρήσεων συνήθως συνοδεύεται και από δημιουργία ολιγοπωλιακών καταστάσεων σε διεθνές επίπεδο, καταστάσεις οι οποίες είναι δύσκολο να αντιμετωπισθούν με τις επί μέρους εθνικές νομοθεσίες και τους συμβατικούς εθνικούς αντι-ολιγοπωλιακούς μηχανισμούς. Παράλληλα, μία τέτοια κατάσταση νόθευσης του ανταγωνισμού μπορεί να αποκλείσει μεγάλα τμήματα του

παγκόσμιου πληθυσμού από την απόκτηση, χρήση ή εκμετάλλευση της τεχνολογίας και τελικά να οδηγήσουν την παγκοσμιοποίηση σε μία διαδικασία με οφέλη ανισομερώς κατανεμημένα. Σε ένα πρώτο στάδιο θα πρέπει να διαμορφωθούν Κατευθυντήριες Γραμμές για τη νομοθεσία του ανταγωνισμού, οι οποίες θα υιοθετηθούν από όλα τα κράτη και θα εφαρμόζονται ενιαία από τα επί μέρους αρμόδια όργανα. Σε μία επόμενη φάση, θα πρέπει να εξετασθεί η δημιουργία ενός αποτελεσματικού υπερεθνικού μηχανισμού ελέγχου της ελευθερίας του ανταγωνισμού.

στ. Η ελευθερία του ανταγωνισμού δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε μία εξίσωση προς τα κάτω της ποιότητας των παραγομένων προϊόντων, ιδιαίτερα σε σχέση με την προστασία των καταναλωτών και του περιβάλλοντος. Θα πρέπει να ξεκινήσει η διαδικασία **δημιουργίας διεθνών ελαχίστων προτύπων ποιότητας** (στάνταρντς) στα παραγόμενα προϊόντα. Η εμπειρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο θέμα αυτό, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί.

ζ. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί **στο θέμα της γεωργίας** και στις ιδιαιτερότητές της. Μεγάλες ζώνες των αναπτυσσόμενων κρατών και ακόμη περισσότερο των αναπτυσσόμενων κρατών στηρίζονται οικονομικά και κοινωνικά σε πολύ μεγάλο βαθμό στον αγροτικό τομέα. Στην πορεία προς την παγκοσμιοποίηση, θα πρέπει να υπάρξει ειδική μέριμνα για τη διασφάλιση της διαρκούς ανάπτυξης του γεωργικού τομέα των χωρών αυτών και τη διευκόλυνση των αγροτικών τους συναλλαγών. Η διατήρηση των πληθυσμών στις περιοχές τους αλλά και η διατήρηση του περιβάλλοντος συνδέονται στενά με την υγιή ανάπτυξη της αγροτικής δραστηριότητας. Αυτός ο πολυλειτουργικός χαρακτήρας της γεωργίας πρέπει να διαφυλαχθεί σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ οι όροι άσκησης της θα πρέπει

να επιτρέψουν τη διαρκή και συνολική της ανάπτυξη.

Η περαιτέρω ανάπτυξη του εμπορίου των αγροτικών προϊόντων πρέπει να μη θέσει σε κίνδυνο την υγιεινή και ασφάλεια της διατροφής.

η. Η μείωση των δυνατοτήτων παρέμβασης του Κράτους στη σύγχρονη οικονομική διαδικασία δεν πρέπει να μας οδηγήσει στην υποβάθμιση ή ακόμη και την απαξίωση του ρόλου του Κράτους. **Δεν πρέπει να παραβλέπεται ότι σήμερα το εθνικό Κράτος** (στις περισσότερες τουλάχιστον χώρες) είναι ο ισχυρότερος θεσμός στον οποίο υπάρχουν και λειτουργούν όργανα με άμεση νομιμοποίηση από το λαό. Τα υπερεθνικά όργανα έχουν, στην καλύτερη περίπτωση, έμμεση νομιμοποίηση, ενώ στην πράξη λειτουργούν συχνά αυτόνομα και ξεκομμένα από τις επιθυμίες των λαών. Η προσπάθεια των πολιτών για μια καλύτερη εξέλιξη της παγκοσμιοποίησης δεν μπορεί παρά να περνάει κατ' αρχήν μέσα από το εθνικό κράτος και να επιδιώκει τη συνεργασία με άλλα, προς το σκοπό της επίτευξης των κοινών στόχων. Ειδικότερα, ως προς την Ελλάδα, αυτή η συνεργασία με τα άλλα Κράτη παίρνει και την ειδικότερη μορφή της συνδιαμόρφωσης της κοινής θέσης της Ε.Ε. στον Π.Ο.Ε., όπου βεβαίως η χώρα μας μπορεί να συμβάλει με μεγαλύτερη βαρύτητα απ' ό,τι θα μπορούσε αν ήταν μια μεμονωμένη χώρα-μέλος του Π.Ο.Ε.

θ. Τέλος, ιδιαίτερη σημασία αποκτά και η **λειτουργία της κοινωνίας των πολιτών μέσα από τους κοινωνικούς φορείς και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις**. Πέρα από τους διεθνείς οργανισμούς και τα κράτη, πρωταγωνιστές της παγκοσμιοποίησης είναι εν τέλει οι επιχειρήσεις, οι εργαζόμενοι, οι αγρότες αλλά και ευρύτερα οι πολίτες με τα επί μέρους ενδιαφέροντα συμμετοχής στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Για το λόγο

αυτό, θα πρέπει οι φορείς και οι οργανώσεις αυτές να πιέσουν για μεγαλύτερη διαφάνεια, ενημέρωση και διάλογο από και με τις εθνικές κυβερνήσεις σε ό,τι αφορά τις διεξαγόμενες διαπραγματεύσεις σε διεθνές επίπεδο.

Πέραν όμως αυτού, η αύξηση της μεταξύ τους συνεννόησης και συνεργασίας, πέραν του παραδοσιακού εθνικού επιπέδου, και σε υπερεθνικό επίπεδο θα διευκολύνει το έργο των κρατών και των διεθνών οργα-

νισμών και θα δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες για τη δημιουργία ενός επιθυμητού θεσμικού πλαισίου μέσα στο οποίο θα κινηθεί η παγκοσμιοποίηση. Η άμβλυνση των εθνικών διαφορών και η προβολή των πανανθρώπινων αναγκών και συμφερόντων δεν πρέπει να είναι μόνο μία αντανακλαστική συνέπεια της παγκοσμιοποίησης αλλά πρέπει να είναι και το συνειδητό ζητούμενο μεταξύ των κοινωνιών μέσα από την στενή συνεννόηση των παραγωγικών τους δυνάμεων.

Γ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΝΩΣΗΣ

Με δεδομένες τις ανωτέρω παρατηρήσεις, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος θεωρεί ότι το κείμενο της Διεθνούς Ένωσης των Ο.Κ.Ε. είναι θετικό και μπορεί να αποτελέσει το εργαλείο πάνω στο οποίο να βασισθεί η Ένωση στις επαφές της με τους εμπλεκόμενους διεθνείς οργανισμούς. Σε μία προσπάθεια περαιτέρω βελτίωσής του, διατυπώνονται οι ακόλουθες επί μέρους παρατηρήσεις.

Τμήμα Ι

Παρ. 1η: Το Διεθνές Εμπόριο δεν οδηγεί κατ' ανάγκην στην ανάπτυξη της απασχόλησης. Προτείνεται η αναδιατύπωση ως εξής: "Το Διεθνές Εμπόριο είναι ένας αποφασιστικός μηχανισμός για την αποδοτική χρήση των συντελεστών της παραγωγής και είναι δυνατόν να συμβάλει στην οικονομική μεγέθυνση και την ανάπτυξη".

Παρ. 2η: Να αναδιατυπωθεί ως εξής: Η παγκοσμιοποίηση, κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, δεν χαρακτηρίζεται μόνο από την εντατικοποίηση των εμπορικών συναλλαγών, αλλά επίσης από την ανάπτυξη της διεθνούς κίνησης χρηματοπιστωτικών κεφαλαίων, τη ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας και επικοινωνίας και από την κινητικότητα των λαών.

Παρ. 3η: Ο όρος "προϊόντων" να αντικατασταθεί από τη φράση "αγαθών και υπηρεσιών".

Τμήμα ΙΙΙ

Παρ. 1η: Ο έλεγχος της παγκοσμιοποίησης δεν είναι αυτοσκοπός. Για το λόγο αυτό προτείνεται να αρχίζει η φράση ως εξής: "Για να είναι επωφελής για όλους και σε διαρκής βάση η παγκοσμιοποίηση, η κοινωνία των πολιτών ...".

Παρ. 2η: Η Συνδιάσκεψη του Seattle απέτυχε και συνεπώς είναι λάθος η συγκεκριμένη

διατύπωση. Προτείνεται να τροποποιηθεί ως εξής: "Η διάσκεψη του Seattle κατέδειξε την ανάγκη να επέλθουν βαθιές αλλαγές στην επιλογή της διαδικασίας και τον προσδιορισμό του περιεχομένου της παγκοσμιοποίησης στον τομέα των εμπορικών συναλλαγών και υπηρεσιών με την αποδοχή δύο αρχών:".

Παρ. 3η: Προκαλεί απορία η χρήση του όρου "μοντέλων μας ανάπτυξης" ("de nos modeles de developpement"). Δεδομένου ότι στη Διεθνή Ένωση μετέχουν Ο.Κ.Ε. από πολλές και διαφορετικών προτύπων χώρες, αναρωτιέται κανείς εάν υπάρχουν ενιαία μοντέλα ανάπτυξης. Προτείνεται η αντικατάσταση της φράσης ως εξής: "Πρέπει εξ ίσου να υπάρξει παράλληλη πρόοδος και σε άλλες παραμέτρους της παγκοσμιοποίησης, όπως τα θεμελιώδη δικαιώματα των εργαζομένων...".

Εμπόριο και ανάπτυξη

Παρ. 1η, 2η και 3η: Θα πρέπει να συγχωρευθούν σε μία παράγραφο.

Παρ. 4η: Δεν γίνεται αντιληπτό γιατί συνδέονται σε μία πρόταση τα προβλήματα το δημοσίου χρέους και της αγοράς των πρώτων υλών που αντιμετωπίζουν οι φτωχές χώρες με το θέμα της προστασίας της βιομηχανίας και της γεωργίας στις πλούσιες χώρες. Δεν υπάρχει σχέση αιτίας και αποτελέσματος και κατά συνέπεια θα πρέπει η παρατήρηση για την προστασία της βιομηχανίας και της γεωργίας να αποτελέσει μία ξεχωριστή παράγραφο.

Ως προς την ουσία τώρα της παρατήρησης ότι "ο Π.Ο.Ε. αργεί να προβεί στην κατάργηση ("dismantlement") των συστημάτων προστασίας της βιομηχανίας και της γεωργίας των πλουσίων χωρών", παρατηρούμε ότι δεν είναι ορθή. Κατ' αρχήν συστήματα προστασίας υπάρχουν τόσο στις αναπτυσσόμενες όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες και δεύτε-

ρον, μία τέτοια παρατήρηση μπορεί να οδηγήσει σε βιαστικές λύσεις. Προτείνεται η αναδιτύπωση ως εξής: "Ο Π.Ο.Ε. πρέπει να προχωρήσει σταδιακά στην κατάργηση των συστημάτων προστασίας που υφίστανται παγκοσμίως, λαμβάνοντας παράλληλα μέριμνα για τις κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες που κάτι τέτοιο συνεπάγεται για πολλές χώρες ή για ομάδες πληθυσμών".

Παρ. 5η και 6η: Η διατύπωση που χρησιμοποιείται στις παραγράφους αυτές είναι υπερβολικά αυστηρή για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Προτείνεται η αντικατάστασή τους ως εξής: "Εξ άλλου, η έλλειψη διεθνών κανόνων για την ελεύθερη διακίνηση προσώπων δημιουργεί σοβαρές ατέλειες στις επί μέρους εθνικές αντιμετώπισεις των κινήσεων των μεταναστών από τις λιγότερο στις περισσότερα αναπτυσσόμενες χώρες".

Παρ. 10η, περ. 1η, υποπερίπτωση α': Η πρόταση είναι αποπροσανατολιστική, καθώς δεν είναι όλες οι αναπτυσσόμενες χώρες που έχουν πρόβλημα πρόσβασης αλλά οι λιγότερο αναπτυσσόμενες χώρες. Γι' αυτό θα πρέπει να αντικατασταθεί ο όρος "αναπτυσσόμενες" από τον όρο "λιγότερο αναπτυσσόμενες".

Επίσης, στο τέλος της πρότασης να προστεθεί η φράση "και να διευκολυνθεί ο εκσυγχρονισμός των μέσων παραγωγής τους διαμέσου μιας πραγματικής τεχνολογικής και βιομηχανικής στήριξης".

Στρατηγική για μια διαρκή ανάπτυξη

Παρ. 3η , εδάφ. β': Επειδή οι προτάσεις που γίνονται έχουν μια βραχυ-μεσοπρόθεσμη προοπτική, θα πρέπει να αναδιατυπωθεί η φράση ως εξής: "Για να βελτιωθεί η λειτουργία του Π.Ο.Ε., σε μία πρώτη φάση και εν αναμονή μιας ευρύτερης διεθνούς αντιμετώπισης και συντονισμού των παραμέτρων της παγκοσμιοποίησης, θα πρέπει ...".

Παρ. 4η: Να προστεθεί και ένα τρίτο θέμα προς εξέταση: "Η ανάλυση της πραγματικής και πολυσχιδούς εμπορικής πρακτικής πολλών

αναπτυσσόμενων κρατών, που άμεσα ή έμμεσα αναστέλλει τις δεσμεύσεις στον Π.Ο.Ε."

Παρ. 6η, εδάφιο β': Οι εμπειρογνώμονες και οι τεχνοκράτες δεν είναι κατ' ανάγκην ξεκομμένοι από την κοινωνία των πολιτών. Η τελευταία φράση θα πρέπει να αναδιατυπωθεί ως εξής "έτσι ώστε οι οικονομικές αποφάσεις να μη λαμβάνονται αποκλειστικά σε τεχνοκρατικό επίπεδο και να εκφράσουν την κοινωνία των πολιτών".

Παρ. 8η: Το πρώτο εδάφιο θα πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής: "Οι κριτικές και οι εναλλακτικές προτάσεις στην παγκοσμιοποίηση, πηγάζουν από την αυξημένη ανασφάλεια που συνδέεται με την υπερβολική απελευθέρωση, που προήλθε από ένα μεγάλο αριθμό αποφάσεων, οι οποίες ελήφθησαν χωρίς να υπάρξει έγκαιρη και επαρκής ενημέρωση της κοινής γνώμης".

Προς μια ελεγχόμενη παγκοσμιοποίηση

Παρ. 3η: Στα θέματα στα οποία απαιτούνται κανόνες διεθνούς επιπέδου, θα πρέπει να προστεθούν το δίκαιο του ανταγωνισμού και η καθιέρωση διεθνών προτύπων ποιότητας.

Μεταξύ 4ης και 5ης παρ.: Να προστεθεί η εξής παράγραφος: "Στο πλαίσιο αυτό, τα Κράτη-Μέλη του Π.Ο.Ε. θα πρέπει να αποφύγουν τη λήψη νέων μέτρων που παρεμποδίζουν την πρόσβαση στις αγορές και να αναλάβουν τη σταδιακή άρση των υπαρχόντων. Επίσης, κατά τις διαπραγματεύσεις θα πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε τομέα, με στόχο την επίτευξη ουσιαστικών δεσμεύσεων μεταξύ όλων των συμμετεχόντων που θα διασφαλίζουν την ελεύθερη πρόσβαση στις αγορές βάσει της αρχής του Μάλλον Ευνοούμενου Κράτους και, όπου αυτό θα είναι δυνατόν, βάσει της αρχής της Εθνικής Μεταχείρισης".

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.
Καθηγητής **ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΙΝΤΗΣ**

ΚΟΙΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΩΝ Ο.Κ.Ε. & ΠΑΡΟΜΟΙΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ

I. Το Διεθνές Εμπόριο είναι φυσικά ένα σημαντικό στοιχείο για την οικονομική μεγέθυνση και την ανάπτυξη της απασχόλησης.

Η Παγκοσμιοποίηση, κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, δεν χαρακτηρίζεται μόνο από την εντατικοποίηση των εμπορικών συναλλαγών, αλλά επίσης, από την ανάπτυξη της διεθνούς κίνησης χρηματοπιστωτικών κεφαλαίων.

Η βαθμιαία απελευθέρωση των συναλλαγών των προϊόντων και των συντελεστών παραγωγής αύξησε, προοδευτικά, τη σπουδαιότητα των οικονομικών αγορών και την επιρροή τους στην παγκόσμια οικονομία.

Όλα αυτά οδήγησαν στη δημιουργία ενός νέου παγκόσμιου "σεναρίου" όπου οξύνονται οι διάφορες ανάμεσα σε πλούσιους και φτωχούς και το κοινωνικό χάσμα στους κόλπους των πλούσιων χωρών.

II. Στο πλαίσιο μιας στρατηγικής διαρκούς ανάπτυξης, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου μπορεί να παίξει έναν αποφασιστικό ρόλο στη διαδικασία δημιουργίας κανόνων, κυρίως, εάν δημιουργηθούν πιο στενές σχέσεις με τους άλλους θεσμούς του Bretton Woods.

III. Για να μείνει η παγκοσμιοποίηση, η κοινωνία των πολιτών, οφείλει να οργανωθεί και οι οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες να εκφραστούν. Η Διεθνής Ένωση των Ο.Κ.Ε., εάν το θελήσουν τα μέλη της, μπορεί να γίνει ένας από τους εταίρους ("interlocuteurs"/fr. - "partners"/en.) του Π.Ο.Ε. με τη δυνατότητα να εξασφαλίσει μια αμφίδρομη ανταλλαγή πληροφοριών, απόψεων και υποδείξεων.

Η Διάσκεψη του Seattle επέφερε βαθιές αλλαγές στην απελευθέρωση του εμπορίου, με δύο τρόπους:

- Δεν αρκεί πλέον να μειωθούν τα δασμολογικά και μη δασμολογικά εμπόδια στο διεθνές εμπόριο. Πρέπει εξίσου να ενδιαφερόμαστε για τις επιπτώσεις αυτής της απελευθέρωσης στις κύριες παραμέτρους των δικών μας μοντέλων ανάπτυξης: θεμελιώδη δικαιώματα των εργαζομένων, προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας, πολιτιστική ποικιλία, πολυλειτουργικότητα της γεωργίας.

- Δεν είναι πλέον δυνατόν να περιοριστούν οι διαπραγματεύσεις σε ορισμένους μόνο παράγοντες, την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους εταίρους της, τις Η.Π.Α. και τον όμιλο Cairns. Πρέπει να συμμετάσχει στις διαπραγματεύσεις το σύνολο των αναπτυσσόμενων χωρών.

Ο συνδυασμός νέων θεμάτων που αντανάκλα τις ανησυχίες των οργανώσεων των πολιτών των αναπτυσσόμενων χωρών και των νέων παραγόντων, ανοίγουν το δρόμο προς μία "ελεγχόμενη παγκοσμιοποίηση". Παρ' όλα αυτά, είναι φανερή η δυσκολία αυτού του εγχειρήματος.

Για παράδειγμα, η διάσκεψη του Seattle έχει δείξει το βαθμό αντίθεσης ανάμεσα στις προσδοκίες της κοινωνίας των πολιτών των αναπτυσσόμενων χωρών και στα ενδιαφέροντα των αναπτυσσόμενων χωρών. Στο πλαίσιο αυτό, η Διεθνής Ένωση των Ο.Κ.Ε. βρίσκεται σε μία μοναδική θέση για να γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσα στις κοινωνίες των πολιτών του Βορρά και του Νότου και να προάγει μία καλύτερη αμοιβαία κατανόηση, καθώς και να βοηθήσει στην αναζήτηση κοινών προτάσεων.

I. ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι σύνδεσμοι μεταξύ της οικονομικής απελευθέρωσης, της μεγέθυνσης ("croissance"/fr.) και της διαρκούς ανάπτυξης ("développement durable"/fr.) είναι πολύπλοκοι.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες με τη συμμετοχή τους στη παγκόσμια οικονομία μπορούν να αποκομίσουν πλεονεκτήματα αλλά η πραγματικότητα δείχνει ότι οι ανισότητες τόσο μεταξύ των χωρών όσο και στους κόλπους των χωρών αυτών, συνεχώς αυξάνονται.

Πράγματι, η πρόσβαση στις αγορές των χωρών του βορρά δεν επαρκεί για να προκαλέσει την ανάπτυξη στις χώρες του Νότου και μία αυξημένη ανάπτυξη δεν συνεπάγεται αυτόματα και την διαρκή ανάπτυξη.

Οι κανόνες του παιχνιδιού δεν είναι πολύ ευνοϊκοί για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Ενώ αντιπροσωπεύουν τα 3/4 του παγκόσμιου πληθυσμού, οι αναπτυσσόμενες χώρες καρπούνται πολύ λίγα από τα οφέλη της παγκοσμιοποίησης και από αυτά, το μεγαλύτερο τμήμα αφορά μόνο τις αναδυόμενες χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής. Οι φτωχές χώρες συνεχίζουν να πλήττονται από ζωτικά προβλήματα, όπως το δημόσιο χρέος και οι αγορές πρώτων υλών και από την άλλη μεριά ο Π.Ο.Ε. αργεί να προβεί στο γκρέμισμα των συστημάτων προστασίας της βιομηχανίας και της γεωργίας των πλούσιων χωρών.

Οι συνθήκες δεν είναι λιγότερο δυσμενείς όσον αφορά στα μεταναστευτικά ρεύματα. Το κλείσιμο των συνόρων και η απέλαση των μεταναστών, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου δυσμενούς συγκυρίας, αποτελούν ένα σύνθημα τέχνασμα το οποίο χρησιμοποιούν οι βιομηχανοποιημένες χώρες για να ρυθμίσουν την προσφορά της εργασίας των μεταναστών.

Αυτές οι χώρες δείχνουν όλο και περισσότερο επιλεκτικές όσον αφορά στο προφίλ των υποψήφιων μεταναστών που δέχονται και προτιμούν περισσότερο τους ειδικευμένους εργάτες τροφοδοτώντας έτσι, τη φυγή "μυαλών" ("une fuite des cerveaux") από τις φτωχές χώρες.

Οι επιδράσεις της παγκοσμιοποίησης στις ανισότητες, την υποαπασχόληση και την υπανάπτυξη παραμένουν ακόμη ανησυχητικές.

Οι δυσκολίες που συναντούν τα κράτη στη διαμόρφωση ενός πλαισίου ευνοϊκού για την ανάπτυξη της α-τυπικής απασχόλησης, συχνά προκαλεί τη μη ελεγχόμενη επέκταση σε μεγάλη κλίμακα, οργανωμένων δραστηριοτήτων που κινούνται στα όρια της παρανομίας, όπως για παράδειγμα, η πώληση φαρμακευτικών προϊόντων, το εμπόριο ναρκωτικών κ.λπ.

Μεταξύ των λοιπών επιπτώσεων της παγκοσμιοποίησης στις φτωχές χώρες της Αφρικής μπορούμε, επίσης, να σημειώσουμε την ανάπτυξη της παιδικής εργασίας. Άμεσο αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης και της μείωσης των εισοδημάτων, η παιδική εργασία έχει γίνει σήμερα μία παγκόσμια μάστιγα και μπροστά σ' αυτήν τα κράτη τα οποία εξασθενούν από την παγκοσμιοποίηση, επιδεικνύουν μία επικριτέα αδυναμία.

Η απάντηση σε αυτή την κατά κάποιο τρόπο αποθαρρυντική ανάλυση βρίσκεται:

- Στην εξέλιξη του διεθνούς συστήματος με σκοπό:

- Να εξασφαλιστεί μία καλύτερη πρόσβαση για τα προϊόντα των αναπτυσσόμενων χωρών που διαθέτουν ένα συγκριτικό πλεονέκτημα.

- Να εξασφαλιστεί η πραγματική συμμετοχή των αναπτυσσόμενων χωρών στις εμπορικές διαπραγματεύσεις.

- Να αυξηθεί το επίπεδο και η αποτελεσματικότητα της δημόσιας βοήθειας στην ανάπτυξη.

- Να αυξηθεί η συνοχή των πολιτικών της Ε.Ε. και η συνοχή ανάμεσα στη δράση του Π.Ο.Ε. και τους θεσμούς του Bretton Woods καθώς και τους διάφορους κλάδους των Ηνωμένων Εθνών (Διεθνής Οργανισμός Εργασίας [Ο.Ι.Τ.], Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη [Ρ.Ν.Υ.Δ.] κ.α.).

- Στην εξέλιξη των ίδιων των αναπτυσσόμενων χωρών με σκοπό:

- Να εξασφαλιστεί το Κράτος Δικαίου και να προσαρμοστούν η δημόσια δράση προς τομείς σημαντικού

συλλογικού ενδιαφέροντος, κάτι που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη.

- Να δημιουργηθεί ένα σταθερό και προβλέψιμο περιβάλλον για να ευνοηθούν οι επενδύσεις και οι κα-

ταθέσεις.

- Να εξασφαλιστεί η βασική εκπαίδευση.
- Να ευνοηθεί η περιφερειακή ολοκλήρωση.

II. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΜΙΑ ΔΙΑΡΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η παγκοσμιοποίηση, συνοδευόμενη από την απελευθέρωση των διεθνών οικονομικών ροών, μετατράπηκε σε μία δυναμική μηχανή της οικονομικής ανάπτυξης, σε μία διαδικασία που παρακινεί δυναμικά το διεθνές και το εθνικό περιβάλλον το ίδιο καλά, όπως και οι παράγοντες της διεθνούς αρένας και ο μεταξύ τους ανταγωνισμός. Η απελευθέρωση και η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας επιφέρει οφέλη σε πολλές χώρες αλλά η μέχρι σήμερα εξέλιξη της παγκόσμιας οικονομίας αντανάκλα ένα χαμηλό επίπεδο ενσωμάτωσης πολλών αναπτυσσόμενων χωρών σ' αυτή τη μεταβατική φάση.

Ο ρυθμός της παγκοσμιοποίησης ξεπερνά την ικανότητα των Κυβερνήσεων να δημιουργήσουν ένα εθνικό νομικό πλαίσιο και να κλείσουν συμφωνίες πολυεθνικής συνεργασίας με σκοπό να εξασφαλίσουν τη σταθερότητα, να μειώσουν τις μονοπωλιακές τάσεις και να μετριάσουν ορισμένες δυσλειτουργίες της οικονομίας της αγοράς. Αποδείχθηκε ότι οι μηχανισμοί της αγοράς δεν επαρκούν όταν πρόκειται να επιλυθούν ορισμένα παγκόσμια προβλήματα όπως για παράδειγμα η καταστροφή του εθνικού περιβάλλοντος, η φτώχεια, οι περιθωριοποιημένες χώρες ή κοινωνικές τάξεις, οι ανισότητες στη χρήση και την εξομοίωση της επιστημονικής έρευνας. Αυτές οι ανισοροπίες, για να βρουν λύσεις, επιβάλλουν την υιοθέτηση διεθνών μακροπρόθεσμων στρατηγικών.

Ως αποτέλεσμα αυτής της ανάλυσης:

Για να βελτιωθεί η λειτουργία του Π.Ο.Ε. θα πρέπει:

- Να υλοποιηθούν οι διαδικασίες που διευκολύνουν την επίτευξη συμφωνίας, τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα.
- Να εξασφαλισθεί μία πιο σημαντική θέση στις αναπτυσσόμενες χώρες (παράδειγμα το γραφείο ACP στη Γενεύη).
- Να αναπτυχθούν συγκεκριμένα μέτρα στο τομέα του "capacity building" και της τεχνικής βοήθειας στο εμπόριο και τις επενδύσεις.
- Να βελτιωθεί η εξωτερική διαφάνεια του Οργανισμού - να ενδυναμωθεί και να δομηθεί καλύτερα ο διάλογος με την κοινωνία των πολιτών. Αυτό θα μπορούσε να μεταφραστεί, μεταξύ άλλων, στη καθιέρωση ενός διαλόγου μεταξύ του Π.Ο.Ε. και της Διεθνούς Ένωσης των Ο.Κ.Ε. και παρομοίων θεσμών.

Για να ευνοηθεί η ολοκλήρωση των αναπτυσσόμενων χωρών και, κυρίως, των ελάχιστα αναπτυσσόμενων χωρών, θα πρέπει να εξετασθούν:

• Η ανάπτυξη και η ακόμη μεγαλύτερη προβολή στο διάλογο πάνω στην προβληματική της υλοποίησης του Γύρου της Ουρουγουάης.

• Η προώθηση της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας σχετικά με την απαλλαγή δασμών και ποσοστώσεων για τις ελάχιστα ανεπτυγμένες χώρες.

Από την άλλη μεριά, θα πρέπει να δοθεί στις διαπραγματεύσεις ο απαιτούμενος χρόνος. Γιατί το να θέλουμε να συμπίεσουμε τις διαπραγματεύσεις, που αφορούν πάνω από 100 χώρες, όπως είναι οι παρούσες διαπραγματεύσεις, σε μία περίοδο τριών ετών, μοιάζει πολύ φιλόδοξο. Άλλωστε, ο Γύρος της Ουρουγουάης ξεκίνησε το 1986 και τελείωσε το 1994.

Η νομομοποίηση και η αποτελεσματικότητα του Π.Ο.Ε. δεν θα κερδίσουν από μία υπερβολική βιασύνη. Αντίθετα, με αργά βήματα, θα είναι πιο εύκολο στα κράτη μέλη του Π.Ο.Ε. να υπερασπιστούν καινοτόμες πολιτικές με σκοπό τη μείωση των ανισοτήτων και να προάγουν περισσότερη υπευθυνότητα στην εθνική οικονομική διαχείριση, περισσότερο ανθρωπισμό και αλληλεγγύη ανάμεσα στις πλούσιες και τις φτωχές χώρες και περισσότερη "citoyenneté"/fr. - "citizenship"en., έτσι ώστε οι οικονομικές αποφάσεις να μη λαμβάνονται αποκλειστικά από εμπειρογνώμονες και τεχνοκράτες που είναι αποκομμένοι από την κοινωνία των πολιτών.

Αυτό δε σημαίνει ότι θα πρέπει να περιμένουμε μέχρι να ξεκινήσουν οι νέες διαπραγματεύσεις. Αντίθετα, παρ' όλο που θα ήταν καλό ν' αποφευχθούν τυχόν βιαστικές ενέργειες, θα πρέπει να οργανωθούν οι συζητήσεις το συντομότερο δυνατό, να ξεκινήσουν μέσα σε εύλογο χρονικό διά-

σημα και να προβλεφθεί ο απαιτούμενος χρόνος προσαρμογής για τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Οι κριτικές και οι εναλλακτικές προτάσεις στην παγκοσμιοποίηση, δημιουργούν τους χειρότερους φόβους για τον Π.Ο.Ε. σύμφωνα με μία συγκεκριμένη άποψη, πηγάζουν από την αυξημένη ανασφάλεια, η οποία συνδέεται άμεσα με την υπερβολική απελευθέρωση που προήλθε από ένα μεγάλο αριθμό αποφάσεων που πάρθηκαν χωρίς να ληφθεί υπόψη η κοινή γνώμη και είχαν καταστροφικές συνέπειες για τους πολίτες. Η πλειοψηφία της κοινής γνώμης δεν ζητά την κατάργηση του Π.Ο.Ε., αλλά αυτό που θέλει είναι να επιλυθούν τα τωρινά μεγάλα προβλήματα. Η κοινή γνώμη θέλει περισσότερο να σταματήσει η σημερινή πρακτική που συνίσταται

στο να αντιπαράθεται το εμπόριο στην κοινωνία. Μία άλλη πρακτική είναι καθ' όλα δυνατή. Και γι' αυτό ο Π.Ο.Ε., όπως και οι άλλοι Διεθνείς Οργανισμοί, έχουν ανάγκη από μία νέα ώθηση.

Πρέπει λοιπόν, να αναπτυχθεί η πολιτική διάσταση της παγκοσμιοποίησης. Από την άλλη, η ρύθμιση των κοινωνικών σχέσεων δεν πρέπει να βασίζεται μόνο στον ανταγωνισμό. Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, η πολιτική συνεργασία πρέπει να παρεμβαίνει για να ρυθμίσει την αγορά και να εισάγει σ' αυτήν την αλληλεγγύη.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Διεθνής Ένωση των Ο.Κ.Ε. και παρόμοιων θεσμών έχει να παίξει σημαντικό ρόλο.

III. ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

Η τελευταία δεκαετία έδειξε, με την παγκοσμιοποίηση των εμπορικών συναλλαγών, των οικονομικών ροών και των μέσων παραγωγής, μία φάση ενοποίησης της παγκόσμιας οικονομίας, χωρίς προηγούμενο.

Η μείωση των εμποδίων στη διεθνή διακίνηση των προϊόντων και της αγοράς, συνοδευόμενη από την πίεση που ασκούν οι χρηματοδοτικές αγορές, οδηγεί σ' έναν αυξημένο ανταγωνισμό μεταξύ των εταιριών, αλλά επίσης και σ' ένα ανταγωνισμό των κανονιστικών εθνικών συστημάτων και της κοινωνικής προστασίας (ελλείπει πολυμερών κανόνων σε αυτούς τους τομείς).

Απαιτούνται κανόνες με διεθνές επίπεδο, όσον αφορά στην προστασία του περιβάλλοντος, τα βασικά κοινωνικά δικαιώματα, τη δημόσια υγεία και την προστασία των καταναλωτών για να αποφευχθεί η εξίσωση στο κατώτατο επίπεδο.

Επίσης, είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί ένα διεθνές οικονομικό και κοινωνικό δίκαιο με τον ίδιο ρυθμό όπως και η απελευθέρωση των συναλλαγών.

Επί τούτου, οι πρόσθετες μειώσεις των τελωνειακών δασμών που μονομερώς θέσπισε η Ε.Ε. σε εισαγωγές από αναπτυσσόμενες χώρες με "αντάλλαγμα" την πραγματική εφαρμογή των συμβάσεων του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας και το σεβασμό περιβαλλοντικών κανόνων, αποτελούν ένα ενδιαφέρον παράδειγμα.

Σε εθνικό επίπεδο, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην κοινωνία των πολιτών. Εξάλλου, για ένα μεγάλο αριθμό εταίρων στην ανάπτυξη, η αποτελεσματικότητα της βοήθειας είναι συνδεδεμένη με τη προώθηση μιας "συμμετοχικής ανάπτυξης". Οι πιστωτικές πολιτικές των δανειοδοτών δίνουν ολοένα και μεγαλύτερη έμφαση σε μικρής κλίμακας αποκεντρωμένα προγράμματα, και σχεδιασμένα να προάγουν τη συμμετοχική ανάπτυξη, να προστατεύσουν το περιβάλλον, να διατηρήσουν τα δικαιώματα των πολιτών και να λαμβάνουν υπ' όψιν

τους ρόλους των ειδικών κοινωνικών ομάδων (γυναικών) στην ανάπτυξη. Οι δανειοδότες επιμένουν στην αναγκαιότητα σύνδεσης του εκδημοκρατισμού και της οικονομικής απελευθέρωσης για την ανάπτυξη καθώς και στην συμβατότητα της οικονομικής ανάπτυξης με το σεβασμό προς το περιβάλλον.

Οι σχέσεις των μη κυβερνητικών παραγόντων με τα κράτη θα πρέπει να αποκτήσουν νέα δυναμική. Οι πολυάριθμες ευκαιρίες, που επιτρέπουν μία προσέγγιση με τη διεξαγωγή διαλόγου πάνω στα ζητήματα που απασχολούν την κοινωνία των πολιτών, πρέπει να πολλαπλασιαστούν.

Προς το σκοπό αυτό, οι Ο.Κ.Ε. έχουν να παίξουν ένα σημαντικό ρόλο. Ως "οργανωμένη κοινωνία των πολιτών" και λαμβάνοντας υπ' όψιν τη σύνθεσή τους και τη θέση τους ως "πρώτου συμβούλου" της Εκτελεστικής Εξουσίας, οι Ο.Κ.Ε. παραμένουν απαραίτητος κρίκος ανάμεσα στην πολιτική εξουσία και την κοινωνία στο σύνολό της.

Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών ιδίως σε ένα επίπεδο τόσο ψηλά όσο εκείνο των Ο.Κ.Ε. παραμένει, λοιπόν, απαραίτητη.

Οι Ο.Κ.Ε. και οι παρόμοιοι θεσμοί στη σύνοδο της Ολομέλειάς τους στη Libreville στις 11 Ιουλίου 2000 δηλώνουν:

- Την πρόθεσή τους να δημιουργήσουν σε όλο τον κόσμο Ο.Κ.Ε. και παρόμοιους θεσμούς, δηλαδή να παρέχουν τη δυνατότητα στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών - οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές - να οργανωθούν και να εκφράσουν δημοκρατικά τις απόψεις τους, έπειτα από σχετικές συζητήσεις και σκέψεις, όπως αυτές υποστηρίζονται από μία πλειοψηφία αντιπροσωπευτικών και υπεύθυνων παραγόντων.
- Την επιθυμία τους να θέσουν - μέσω της Διεθνούς Ένωσης των Ο.Κ.Ε. και παρόμοιων θεσμών - στη διάθεση των Διεθνών Οργανισμών και κυρίως του Π.Ο.Ε. την εμπειρία τους, την ικανότητά τους για έρευνα και προτάσεις, τη διαρκή σχέση τους με ισχυρούς οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες οι οποίοι είναι μέλη τους.

Στην Ολομέλεια της 17^{ης} Οκτωβρίου 2000 παρέστησαν τα κάτωθι Μέλη
της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ανδρέας Κιντής
Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Α΄ ΟΜΑΔΑ

Αναλυτής Νικόλαος
Αντιπρόεδρος Δ.Σ. Σ.Ε.Β.
Κανελλόπουλος Γεώργιος
Μέλος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.
Καψάλης Δημήτριος
Επίτιμος Πρόεδρος Ε.Σ.Ε.Ε.
Κεφάλας Χαράλαμπος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.
Κυριαζής Δημήτριος
πρώην Πρόεδρος Σ.Ε.Β.
Παπαδημητρίου Ιωάννης
Β' Αναπλ. Γεν. Γραμματέας
Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Σουλτανά Ευάγγελου
Μέλους Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.
Χαμπηλομάτης Γεώργιος
Μέλος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.
Χασιώτης Νικόλαος
Εκπρόσωπος Ένωσης
Ελλήνων Εφοπλιστών

Β΄ ΟΜΑΔΑ

Κολέτσης Στυλιανός
Γ.Σ.Ε.Ε.
Σε αναπλήρωση του
Αβραμόπουλου Παναγιώτη
Γ.Σ.Ε.Ε.
Αραζού Λεονάρδος
Γ.Σ.Ε.Ε.
Αυγητίδης Ελευθέριος
Γ.Σ.Ε.Ε.
Βούτος Παναγιώτης
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
Μητρόπουλος Ανδρέας
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
Σε αναπλήρωση του
Βρεττάκου Ηλία
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
Δεληγιάννης Αναστάσιος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
Κόλλιας Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
Κωνσταντινίδης Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.
Λαιμός Στέφανος
Γ.Σ.Ε.Ε.
Μανώλης Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.
Μελισσάρης Νικόλαος
Γ.Σ.Ε.Ε.
Παπαντωνίου Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
Πολίτης Δημήτρης
Γ.Σ.Ε.Ε.
Παυλιδάκης Γεώργιος
Γ.Σ.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Πολυζωγόπουλου Χρήστου
Προέδρου Γ.Σ.Ε.Ε.
Σκαρμούτσος Διονύσιος
Γ.Σ.Ε.Ε.
Τσουκαλάς Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Αλεξόπουλος Παναγιώτης
Πρόεδρος Οικονομικού
Επιμελητηρίου Ελλάδος
Βάγιας Παναγιώτης
Εκπρόσωπος Γεωτεχνικού
Επιμελητηρίου Ελλάδος
Βουμβουλάκης Μιχαήλ
Β' Αντιπρόεδρος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.
Γιατράκος Νικόλαος
Αναπληρωτής Δήμαρχος Αθηναίων
Γωνιώτακης Γεώργιος
Β' Αντιπρόεδρος Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.
Κανταρτζής Αθανάσιος
Μέλος Δ.Σ. Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.
Καραγιάννης Δημήτριος
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.
Καραμίχας Τζανέτος
Α' Αντιπρόεδρος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.
Κορκοβέλος Ιωάννης
Εκπρόσωπος Δικηγορικού
Συλλόγου Αθηνών
Λιόλιος Νικόλαος
Πρόεδρος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.
Λίτσος Φώτης
Γενικός Γραμματέας Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.
Βοϊκλής Γεώργιος
Εκπρόσωπος ΚΕ.Π.ΚΑ.
σε αναπλήρωση του
Μαγουλά Γεωργίου
Προέδρου Δ.Σ. ΚΕ.Π.ΚΑ.
Γκίνης Σοφοκλής
ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.
σε αναπλήρωση του
Φάκα Χρήστου
Μέλους Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Γρηγόριος Παπανίκος

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το έργο και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι στη διάθεσή σας το Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής, υπό τη διεύθυνση της κας Μάρθας Θεοδώρου.

Τηλ.: (01) 9249510-2, Fax: (01) 9249514, e-mail: iproke@otenet.gr